

NOUSIAISTEN KUNTA

KOULUKULJETUSSÄÄNNÖT 1.5.2025 alkaen

Koulutuslautakunta	20.9.2011/100 §
Koulutuslautakunta	18.10.2011/117 §
Koulutuslautakunta	6.3.2012/29 §
Sivistyslautakunta	5.2.2013/7 §
Sivistyslautakunta	19.11.2013/163 §
Sivistyslautakunta	4.3.2014/33 §
Sivistyslautakunta	9.12.2014/168 §
Sivistyslautakunta	6.10.2016/146 §
Sivistyslautakunta	13.12.2016/193 §
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	28.8.2018/137 §
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	19.10.2021/87 §
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	21.1.2025/11 §

Sisällys:

1. Koulumatkoja koskeva lainsäädäntö
2. Nousiaisten kunnassa noudatettavat kilometrirajat ja yleiset periaatteet
3. Koulukuljetusten myöntäminen erityistapauksissa
4. Päätösvalta koulukuljetusten myöntämisessä
5. Koulumatkan mittaaminen
6. Reitit ja kuljetusten hankinta
7. Tiedottaminen kuljetusta koskevissa asioissa
8. Ohjeet kuljetusten odotuksen ja koulumatkojen turvallisuuden takaamiseksi

1. Koulumatkoja koskeva lainsäädäntö

Perusteet koulumatkoja koskeviin koulukuljetuksiin ovat perusopetuslain 32 §:ssä:

"Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta tai jos oppilas saa 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan."

2. Nousiaisten kunnassa noudatettavat kilometrirajat ja yleiset periaatteet

Lakisääteisten koulukuljetusten lisäksi Nousiaisten kunta järjestää tarvittaessa maksuttoman koulukuljetuksen kotoa esikouluun ja takaisin niille esiopetusta saaville oppilaille, joiden yhdensuuntainen koulumatka ylittää kaksi kilometriä. Esiopetusoppilaiden kuljetusetu ei koske niitä oppilaita, jotka käyvät esikoulua sellaisessa yksikössä, jossa järjestetään myös esikoululaisen tarvitsema päivähoito. Mikäli päivähoitopaikka ja esiopetuspaikka eivät ole samassa rakennuksessa tai muuten lähellä toisiaan, ja lapsi menee ensin päivähoitoon ja sen jälkeen esiopetukseen, kunta järjestää tarvittaessa kuljetukset päivähoidosta esiopetukseen ja takaisin päivähoitoon (tai kotiin, mikäli matka ylittää 2 km). Mikäli lapsi menee ensin esiopetukseen ja esiopetuksesta päivähoitoon, kuljetus järjestetään tarvittaessa kotoa esiopetukseen (mikäli matka ylittää 2 km) ja esiopetuksesta päivähoitoon. Huoltajat vastaavat lapsen kuljettamisesta kotoa päivähoitoon ja iltapäivähoidosta kotiin. Mikäli kunta on järjestänyt esioppilaalle päivähoitopaikan, jota hänellä olisi mahdollisuus käyttää, maksutonta kuljetusetua ei saa kodin ja esiopetuksen välisille matkoille sillä perusteella, että lapsi ei joinakin päivinä mene päivähoitoon.

Vuosiluokkien 1–2 oppilailla on myös oikeus maksuttomaan kuljetukseen koulusta perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan silloin, jos matka koulusta iltapäiväkerhoon ylittää viisi kilometriä. Kuljetusetu ei koske iltapäiväkerhosta kotiin tapahtuvaa matkaa.

Eri koulujen koulukuljetukset pyritään mahdollisuuksien mukaan reitittämään yhteen, joten kuljetusetuun oikeutetun oppilaan itse kulkema matka koulukuljetuksen ottopaikalle/pysäkille tai sieltä kotiin voi vaihdella tapauskohtaisesti. Kunnan velvollisuus ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle. Kilometriraja on pisin mahdollinen matka, joka oppilaan tulee varautua kulkemaan.

Erityisopetuksen oppilaiden osalta kuljetus voidaan myöntää perustuen oppilaan erityisiin, ikätasosta poikkeaviin tarpeisiin.

Maksuttoman koulukuljetuksen voi saada ainoastaan kunnan oppilaalle osoittamaan lähikouluun. Jos oppilas otetaan oppilaaksi muuhun kuin hänelle osoitettuun lähikouluun, kunta ei maksa eikä järjestä koulukuljetusta, vaan huoltaja vastaan oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Koulukuljetus järjestetään vain lähikoulun sekä oppilaan väestötietojärjestelmään merkityn vakituisen asuinpaikan välille. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää maksuttomia oppilaskuljetuksia tai myöntää sitä vastaavaa avustusta sen huoltajan luota, joka asuu muualla kuin lapsen väestörekisteriin merkitty vakituinen asuinpaikka on.

Jos kunnan ostamassa koulukuljetuksessa on tilaa, voidaan halukkaille myöntää oikeus ns. ohiajavan koulukuljetuksen käyttöön, vaikka heillä ei muutoin olisi oikeutta koulukuljetukseen. Ohiajavan koulukuljetuksen käytöstä peritään alakoulujen oppilailta alimman linja-autotaksan mukainen kertamaksu ja yläkoulun ja lukion oppilailta aikuisten alimman linja-autotaksan mukainen kertamaksu. Ne laskutetaan huoltajalta noin kaksi kertaa lukukaudessa.

Pelkästään maksavien oppilaiden varaan kunta ei perusta uusia reittejä.

Oikeuden ohiajavan kuljetuksen käyttöön voi menettää, mikäli paikkaa tarvitaan lakisääteisesti tai muiden perusteiden vuoksi maksutta kuljetettavan oppilaan kuljettamiseen, tai jos alemmalla vuosiluokalla oleva oppilas anoo oikeutta ohiajavan kuljetuksen käyttöön. Mikäli ohiajavaa kuljetusta on anonut useampi oppilas kuin mitä autoon mahtuu, paikat jaetaan vuosiluokittain nuorimmista oppilaista alkaen, kuljetettavan matkan pituuden mukaan pisimmästä matkasta alkaen. Nousiaisten lukion opiskelija, jonka koulumatka on yli 6 km, on kuitenkin etusijalla perusopetuksen oppilaisiin, joiden matka on alle 5 km.

3. Koulukuljetusten myöntäminen erityistapauksissa

Oppilaalle voidaan myöntää terveydellisten syiden perusteella oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen yleisistä perusteista poiketen. Päätökseen vaaditaan tällöin lääkärintodistus ja päätös tehdään enintään lukukaudeksi kerrallaan. Suositus koulukuljetukseen ei riitä kuljetuksen myöntämisperusteeksi.

Oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen tai kuljettamista ja saattamista varten myönnettävään avustukseen, jos koulumatka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Koulukuljetuksen järjestäminen näillä perusteilla edellyttää asiantuntijalausuntoa, jossa huomioidaan oppilaan ikä ja muut olosuhteet sekä kuljetustarve todetaan selkeästi ja yksiselitteisesti. Suositus koulukuljetukseen ei riitä kuljetuksen myöntämisperusteeksi.

Tien vaarallisuuden arvioinnissa hyödynnetään aina tuoreinta käytettävissä olevaa Koululiitu-ohjelman karttapäivitystä koulumatkojen vaarallisuudesta. Karttapäivitys julkaistaan pääsääntöisesti toukokuussa. Koululiitu laskee tien ja liikenteen ominaisuustietojen perusteella tieosuuksittain indeksiluvun eli riskiluvun, joka kuvaa tieosuuden vaarallisuutta. Näin eri alueilla asuvat koululaiset voidaan asettaa tasavertaiseen asemaan koulukuljetuksia myönnettäessä. Kunnan ulkopuolisen tahon laatiman menetelmän avulla pystytään määrittämään tieosuuksien keskinäinen järjestys vaarallisuuden suhteen. Koululiidun riskien laskentaan liittyvä tieto tulee Liikenneviraston tierekisteristä. Nousiaisten kunta ei vastaa Koululiitu-ohjelman tietojen ylläpidosta eikä tiekohtaisten vaarallisuusindeksilukujen laskentatulosten oikeellisuudesta.

Kuljetusoikeutta koulutien vaarallisuuden perusteella pitää oppilaskohtaisesti anoa kirjallisesti. Päätökset perustuvat Koululiidun indeksilukuihin, jotka lautakunta tarkistaa karttapäivityksen julkaisun jälkeen. Lautakunta voi päätöksellään myös poiketa Koululiidussa esitetyistä luvuista. Tien vaarallisuuden arvioinnissa olennaista on se, joutuisiko oppilas koulumatkallaan kulkemaan tien suuntaisesti pidemmän matkan kuin esim. ylittämään tien ja kulkemaan tien reunassa lyhyen matkaa koulukuljetuksen nouto-/jättöpaikalle. Em. pääsäännöstä poiketen koulukuljetus voidaan myöntää tien vaarallisuuden perusteella, mikäli oppilaan koulumatka edellyttää kulkemista valtatie 8:n puolelta toiselle, eikä hän voi käyttää valtatie 8:n ali tai yli kulkevaa reittiä eri tasossa valtatie autoliikenteen kanssa.

Koska vaarallisuusindeksiluvut määritellään eri vuosiluokkien oppilaille erikseen, päätökset kuljetusten myöntämisestä tien vaarallisuuden perusteella tehdään aina määräaikaaisesti, enintään lukuvuodeksi kerrallaan ja enintään kuluvan lukuvuoden loppuun. Päätökset kuljetusoikeuden osalta tehdään oppilaskohtaisesti kevään ja kesän aikana ennen seuraavan lukuvuoden alkua. Perusopetuksen oppilaisiin sovelletaan sen vuosiluokan vaarallisuusindeksien raja-arvoja, jolla vuosiluokalla oppilas on koulussa. Esioppilaiden ja 1. luokan oppilaiden osalta noudatetaan samoja Koululiitu-ohjelman määrittelemiä vaarallisuusindeksien raja-arvoja. Koulumatkan vaarallisuuden arvioinnissa huomioidaan oppilaan koulumatka ”Koulumatkan mittaaminen” -kohdan mukaan, ja kuljetus järjestetään vaaralliseksi todetulle reitille tai reittiosuudelle. Nousiaisten kunnassa olevat Turku-Uusikaupunki -rautatien tasoristeykset eivät anna perustetta maksuttoman koulukuljetuksen järjestämiseen koulutien vaarallisuuden perusteella.

Oppilaalle voidaan anomuksesta myöntää maksuton koulukuljetus suurpetohavaintojen perusteella. Kuljetusta anotaan tapauskohtaisesti. Sivistysjohtaja päättää koulukuljetuksista suurpetohavaintojen perusteella. Maksuttomia koulukuljetuksia myönnetään pääsääntöisesti 1.11.–31.3. väliselle ajalle. Koulukuljetus myönnetään pääosin aamuisin, sillä koulupäivän päättyessä on normaalisti valoisaa. Anomuksesta koulukuljetukset suurpetohavaintojen perusteella myönnetään enintään viideksi kuukaudeksi kerrallaan. Ennen kuin viranhaltija voi myöntää kuljetuksia suurpetohavaintojen perusteella, pyydetään lausunto Maskun seudun riistanhoitoyhdistykseltä alueella tehdyistä suurpetohavainnoista. Kunta voi päätöksenteossaan käyttää hyväkseen myös muiden asiantuntijatahojen lausuntoja. Tämän lisäksi huomioidaan päätöksiä tehtäessä myös valaistuksen puuttuminen kuljettavalta tieosuudelta, liikenteen tiheys kyseisellä tiellä, koulutiellä olevat metsäiset osuudet ja niiden pituus sekä todennäköisyys sille, että oppilaan on mahdollista kohdata suurpeto asuinalueellaan. Lähtökohtaisesti syrjemmässä olevat metsäiset alueet ovat suurpedoille enemmän ominaista liikkuma-aluetta kuin tiheimmin asutut asuinalueet. Yhden kriteerin täyttyminen ei automaattisesti tarkoita sitä, että koulukuljetusta suurpetohavaintojen perusteella voidaan myöntää, vaan koulukuljetuksesta päätettäessä käytetään kokonaisharkintaa.

Jos kuljetukseen oikeutetun oppilaan kuljetusta ei voida järjestää tai se on erityisen hankalaa, voidaan oppilaan huoltajalle maksaa oppilaan kuljettamisesta. Tämä ns. saattoavustus maksetaan kilometri-korvauksena ja sen suuruus on 50 % kunnallisen virkaehtosopimuksen mukaisesta oman auton käyttökorvauksesta. Saattoavustuksen maksamispäätöksen tekee hakemuksesta sivistysjohtaja. Nämä kuljetukset maksetaan toteutuneiden matkojen mukaisesti ja huoltajat laskuttavat ne.

4. Päätösvalta koulukuljetusten myöntämisessä

Asianomaisen koulun rehtori päättää yleisten periaatteiden mukaisesta maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisestä. Käytäntönä on, että tarkistettuaan oppilaan koulumatkan pituuden, rehtori merkitsee oppilaan suoraan kuljetettavien listalle.

Yleisistä periaatteista poikkeavan koulukuljetuksen myöntämisessä (luvussa 3 mainitut erityistapaukset) päätösvalta on suurpetohavaintojen perusteella myönnettävien kuljetusten osalta sivistysjohtajalla ja päätös tehdään huoltajan erillisestä anomuksesta. Sivistysjohtaja voi saattaa asian myös lautakunnan käsiteltäväksi. Hallinnon asiantuntija päättää muilla perusteilla (mm. terveydelliset syyt sekä tien vaarallisuus) myönnettävistä koulumatkaeduista lautakunnan vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Luvan ohiajavan kuljetuksen käyttöön myöntää ao. koulun rehtori tai vararehtori korkeintaan lukuvuodeksi kerrallaan. Lupaa haetaan erillisellä lomakkeella.

Sivistyslautakunta päättää oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävästä avustuksesta. Päätös tehdään huoltajan erillisestä anomuksesta.

5. Koulumatkan mittaaminen

Koulumatkan pituus mitataan pitkin lyhintä jalankulkukelpoista tietä kodista (kotiovelta) koulun piha-alueen reunalle (portille). Mitattaessa seurataan kevyen liikenteen väyliä, jos sellaisia on reitillä.

Jos koulumatkan pituudesta ei saada selvyyttä tai siitä ei löydy yksimielisyyttä rehtorin ja huoltajan välillä, pyydetään koulumatkan mittausta kunnan teknisen osastolta.

6. Reitit ja kuljetusten hankinta

Koulukuljetuksissa hyödynnetään sekä julkista linjaliikennettä että kunnan omaa ostoliikennettä linja-autoilla ja takseilla. Tilaus- ja ostoliikenteen harjoittaminen on kielletty, jos sen tarkoituksena on kuljettaa sellaisia matkustajia, joiden käytettävissä on sopivat linjaliikenneyhteydet. Kuljetuksia järjestettäessä tulee siis aina arvioida ensin olemassa olevan linjaliikenteen käyttömahdollisuudet. Kunnan ostoliikenteellä hoidetaan niiden reittien kuljetus, joilla julkista linjaliikennettä ei ole.

Kunnan järjestämä ostoliikenne hankitaan kilpailuttamalla. Kuljetushankinnoista päättää kilpailutuksen perusteella sivistyslautakunta. Sivistysjohtaja päättää koulukuljetusten reittimuutoksista sekä mahdollisista lisäreittien hankinnasta lautakunnan vahvistaman sopimuskauden aikana.

7. Tiedottaminen kuljetusta koskevissa asioissa

Koulutoimisto tiedottaa kuljetusoppilaille koulukuljetusaikatauluista elokuussa noin viikkoa ennen koulun alkua.

Listat kuljetettavista oppilaista toimitetaan liikennöitsijöille koulutoimistosta ennen koulujen alkamista.

Jos esikoululaisen hoitopaikka muuttuu tai peruskoulun oppilaan koulumatkaan tulee pysyviä muutoksia, ilmoittaa huoltaja muutokset suoraan koululle tai koulutoimistoon. Lyhyet kuljetusmuutokset, kuten sairauspoissaolot, huoltaja voi ilmoittaa suoraan autoilijalle.

8. Ohjeet kuljetusten odotuksen ja koulumatkojen turvallisuuden takaamiseksi

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Huoltajien toivotaan huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin oppilaille opetetaan hyvin koulumatkareitti, aikataulut ja liikenteessä kulkeminen ja että nämä asiat kerrataan vuosittain.

Lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa linja-autoon tai taksiin ja paluumatkalla niistä kotiin. Liikennöitsijän vastuu kattaa oppilaiden kuljetuksen ottopaikalta/pysäkiltä kouluun ja vastaavan paluumatkan.

Aikataulusta johtuen oppilas voi joutua odottamaan opetuksen alkua aamulla kuljetuksen jälkeen tai kuljetusta koulun jälkeen. Aamuisin kuljetuksella kouluun saapuville oppilaille ei järjestetä valvontaa ennen koulupäivän alkamista. Kuljetusta odottavien oppilaiden valvonnan järjestämisestä vastaa koulun rehtori. Opettajien lisäksi voidaan kuntaan työsopimussuhteessa olevia koulunkäyntiavustajia käyttää odottavien oppilaiden valvontaan. Rehtori informoi oman koulunsa osalta vanhempia koululaiskuljetusten pelisäännöistä.

Koulun pihalla tai sen läheisyydessä määritellään erikseen paikka kuljetukseen nousemista tai siitä poistumista varten. Parhaimmasta ja turvallisimmasta käytännöstä liikennöitsijä neuvottelee ja sopii ao. koulun rehtorin kanssa.

Koululaiskuljettajina toimivilta edellytetään Opetushallituksen Kuljettajan opas -julkaisussa esitettyjen toimintaohjeiden noudattamista. Hankittaessa koulukuljetusta liikennöitsijältä edellytetään, että:

- liikennöitsijä ilmoittaa koululle kuljettajan tai muun reitistä vastaavan henkilön nimen ja puhelinnumeron
- kuljetuskaluston on oltava hyväkuntoista ja talviolosuhteisiin sopivaa
- autoissa tulee olla koulukuljetusten aikana koulukyytikilpi tai –kupu
- kuljettajana toimivalta edellytetään yhteistyökykyä sekä ystävällistä ja asiallista käytöstä lasten ja aikuisten kanssa
- koululaisauton kuljettajan on noudatettava erityisen tarkasti liikenteestä annettuja säännöksiä ja määräyksiä
- kuljettaja ei saa lasten nähden ja läsnä ollessa tupakoida
- liikennöitsijä vastaa kuljettajien rikosrekisteriotteen tarkistamisesta

Jos oppilas käyttäytyy huonosti tai kiusaa koulukuljetuksen aikana, kuljettaja ilmoittaa asiasta rehtorille, joka ryhtyy selvittämään asiaa.